

Revisionsrapport

Elever i behov av stöd Tierps kommuns revisorer

Viktor Prytz

Tilda Lindell

Mars/2016

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och revisionsfråga.....	3
1.3. Revisionskriterier	3
1.4. Kontrollmål	3
1.5. Avgränsning.....	4
1.6. Metod.....	4
2. Iakttagelser och bedömningar	5
2.1. Resultat i grundskolan	5
2.2. Rutiner för att uppmärksamma och utreda	7
2.2.1. Bedömning.....	7
2.3. Rutiner för överlämningar	7
2.3.1. Bedömning.....	8
2.4. Insatser utifrån de identifierade behoven?	8
2.4.1. Bedömning.....	11
2.5. Rutiner för uppföljning insatserna.....	12
2.5.1. Bedömning.....	12
2.6. Kommunstyrelsens uppföljning	13
2.6.1. Bedömning.....	14
3. Bedömningar	15
3.1. Bedömningar mot kontrollmål.....	15
3.2. Revisionell bedömning	15
3.3. Rekommendationer.....	16

Sammanfattning

Revisorerna har gett PwC i uppdrag att granska kommunstyrelsen utifrån revisionsfrågan: *Säkerställer kommunstyrelsen att grundskolornas arbete, med elever i behov av stöd och särskilt stöd, är ändamålsenligt?*

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte helt säkerställer att grundskolornas arbete, med elever i behov av stöd och särskilt stöd, är ändamålsenligt.

Vår bedömning grundar sig på bedömningen för respektive kontrollmål. Det är en relativt hög andel elever som de senaste åren inte har nått kunskapskraven i samtliga ämnen. Samtidigt ser vi i granskningen att det finns förutsättningar att identifiera dessa elever samt processer som stöder skolornas arbete med stöd och åtgärdsprogram. Vidare finns det kompetens inom elevhälsan och hos rektorerna att arbeta med dessa områden. Vi ser vidare att huvudmannens ansvarsfördelning är otydlig samt att uppföljning och beslut om åtgärder på övergripande nivå i stora delar vilar på tjänstemännen. Det finns även utrymme att utveckla stödet till eleverna med en tydligare utgångspunkt i elevernas behov och förutsättningar.

Kontrollmål	Kommentar
Finns det fungerande rutiner för hur elevernas behov av stöd ska uppmärksammas och utredas?	Delvis uppfyllt Det finns rutiner och stödjande material för att arbeta med elever i behov av stöd. Vi kan utifrån dokumentationen i de granskade elevärendena se att dessa rutiner och stödmaterial inte använts fullt ut.
Finns det fungerande rutiner för överlämning mellan olika skolår och skolor?	Uppfyllt Överlämningarna följer lokala rutiner och stöds av en elektronisk dokumentation som följer eleverna.
Vidtar skolorna ändamålsenliga insatser utifrån de identifierade behoven?	Delvis uppfyllt Vi konstaterar att elever i behov av stöd får stöd. Det finns vissa brister i vilket stöd som ges samt hur arbetet dokumenteras.
Finns det fungerade rutiner för uppföljning av de gjorda insatserna?	Delvis uppfyllt Det finns dokument och rutiner för uppföljning av åtgärder för eleverna. Vi anser att uppföljningen kan kompletteras med övergripande utvärdering av insatserna och för skolornas totala insatser som kan ligga till grund för utveckling.
Följer kommunstyrelsen upp resultat och analys avseende kunskapsmålen i grundskolan?	Delvis uppfyllt Vi anser att rapporteringen till kommunstyrelsen inte är tillräcklig. Ärende och information rörande grundskolan hanteras i utskottet barn- och ungdom och informationen når inte kommunstyrelsen i tillräcklig utsträckning.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Enligt skollagen (2010:800) ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver för att utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt, enligt utbildningens mål.

Om det befaras att en elev inte kommer att kunna nå de kunskapsmål som minst ska uppnås ska det genomföras extra anpassningar inom ramen för den ordinarie verksamheten. Om detta inte ger önskvärda resultat och effekter ska berörd personal anmäla detta till rektor. Om utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd.

Nationella styrdokument ställer höga krav på utbildningsverksamheterna. Målet är att alla elever ska nå målen för utbildningen - alltför många gör det inte. I Tierps kommun ansvarar kommunstyrelsen för utbildningsverksamheten i grundskolan. I de senaste årens budgetdokument har en ökning av elevernas kunskapsutveckling och utveckling av förmågor varit en återkommande målsättning. Ett viktigt moment i att uppfylla dessa målsättningar är att eleverna får ett adekvat stöd, utifrån elevens behov och förutsättningar, i grundskolan när skolan befarar att eleven inte kommer att nå målen i ett ämne.

1.2. Syfte och revisionsfråga

Syftet är att granska om kommunstyrelsen säkerställer att grundskolan arbetar på ett ändamålsenligt sätt så att eleverna får ett adekvat stöd, utifrån elevens behov och förutsättningar. Granskningen fokuserar i synnerhet på grundskolornas arbete med elever i behov av stöd och särskilt stöd. Revisionsfråga:

Säkerställer kommunstyrelsen att grundskolornas arbete, med elever i behov av stöd och särskilt stöd, är ändamålsenligt?

1.3. Revisionskriterier

Skollag samt Skolverkets allmänna råd för arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram

1.4. Kontrollmål

- Finns det fungerande rutiner för hur elevernas behov av stöd ska uppmärksammas och utredas?
- Finns det fungerande rutiner för överlämning mellan olika skolår och skolor?
- Vidtar skolorna ändamålsenliga insatser utifrån de identifierade behoven?
- Finns det fungerade rutiner för uppföljning av de gjorda insatserna?
- Följer kommunstyrelsen upp resultat och analys avseende kunskapsmålen i grundskolan?

1.5. Avgränsning

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen och verksamheten i grundskolan.

1.6. Metod

Vi har intervjuat utbildningschefen, skolchefen samt utvecklingsledaren. Vidare har vi intervjuat representanter för elevhälsan från skolområdena samt rektorer och biträdande rektorer. Vi har tagit del av rutinbeskrivningar och processbeskrivningar för arbetet med elever i behov av stöd med tillhörande mallar. Vi har granskat protokoll från kommunstyrelsens och utskottet barn och ungdom samt kvalitetsredovisning 2015 och verksamhetsplan 2016-2018.

Vi har även granskat 11 elevärenden för elever som lämnade årskurs 9 sommaren 2015 utan att ha nått målen i alla ämnen.

Rapporten är sakavstämmd med de intervjuade.

2. Iakttagelser och bedömningar

I kommunstyrelsens reglemente (reviderad 16 september 2014) anges att det är styrelsen som fullgör kommunens uppgifter enligt lagar och förordningar inom utbildningsområdet. Styrelsen har ansvar för bland annat det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna.

Inom kommunstyrelsen finns för beredning och verkställighet ett utskott för barn och ungdom. Utskottet ska enligt reglementet hantera:

- Frågor kring personer upp till och med 20 år.
- Individ- och familjeomsorg
- Stöd och service till vissa funktionshindrade
- Förskola, skolbarnomsorg och övrig barnomsorg
- Det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna
- Kulturskola
- Bostadsanpassning
- Skolskjuts

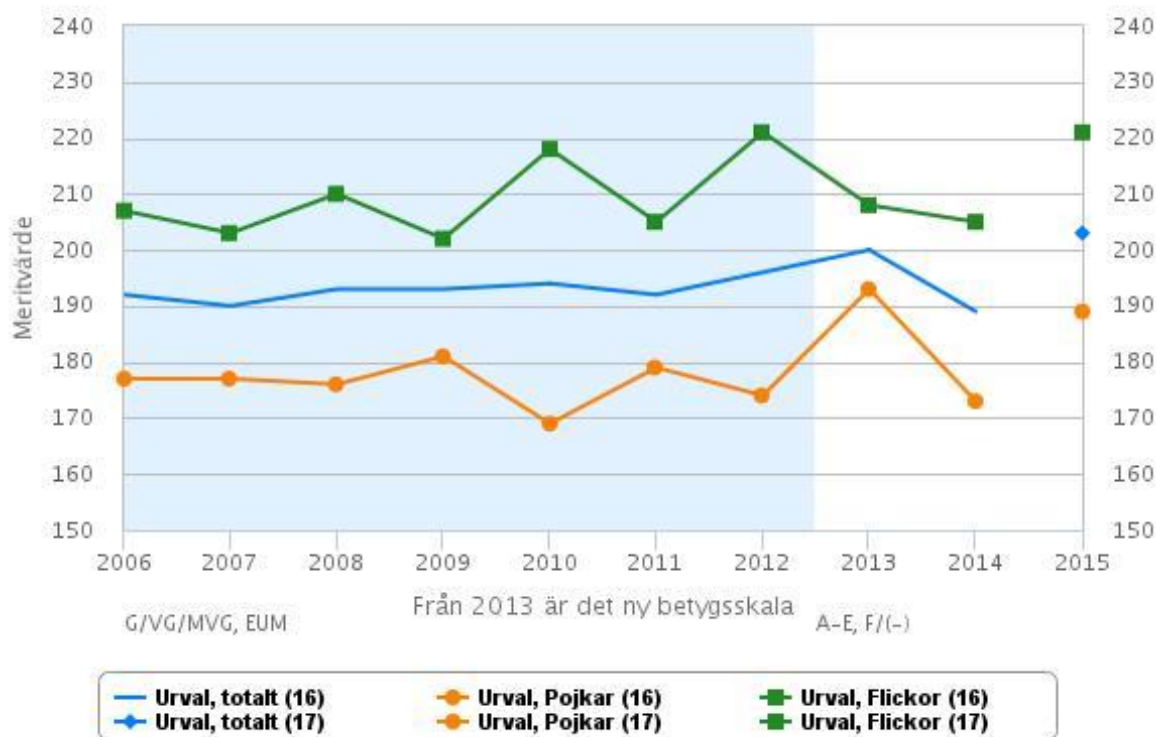
I kommunstyrelsens delegationsordning framgår att kommunstyrelsens utskott är beredande organ för kommunstyrelsen och fattar beslut i frågor kring myndighetsutövning mot enskild person samt lämnar yttranden utifrån respektive verksamhetsområde.

Det finns en produktionsförvaltning för utbildning som leds av en utbildningschef.

2.1. Resultat i grundskolan

Data för genomsnittligt meritvärde för eleverna i årskurs 9 visar att meritvärdesnivån varierar från år till år mellan könen. Kommunen totalt har haft en positiva utveckling över tid, fram till 2013. Under samma period har andel elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen minskat. Mellan år 2014 och 2015 sker en vis ökning. Andelen elever som inte nått kunskapskrav i ett ämne har ökat de senaste åren. Det samma gäller andel elever som inte nått kunskapskraven i minst två ämnen. Totalt var det 42,3 % av eleverna som lämnade grundskolan 2015 som hade ett eller flera ämnen som de inte nått kunskapskraven i.

Genomsnittligt meritvärde – Tierp

Källa: Skolverket (observera att från och med 2015 ingår 17 ämnen i beräkningen av meritvärdet, dessförinnan var det 16 ämnen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andel elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen.	68,8	68,1	64,5	63,9	70,7	56,6	57,4
Andel elever som ej uppnått kunskapskraven i ett ämne	10,8	12,1	11,7	12,8	6,7	10,7	14,4
Andel elever som ej uppnått kunskapskraven i minst två ämnen	20,4	19,9	23,8	23,3	22,6	32,7	28,2

Källa: Skolverket

2.2. Rutiner för att uppmärksamma och utreda

Det finns en processbeskrivning för skolans stöd för elevens utveckling mot målen. Processen är utvecklad av en specialpedagog inom ett rektorsområde. Rektorererna kom för några år sedan överens om att arbeta efter denna process inom samtliga skolor. Processen tar hänsyn till åtgärder som sker inom ramen för extra anpassning samt arbetet med åtgärdsprogrammen. Samtliga intervjuade anser att denna process är förankrad hos personalen och att den fungerar tillfredsställande i dagsläget.

Till processen finns flera mallar för dokumentation och utredningar som bilagor. Dessa är stöd till processen och för personalen. Det framgår vilken dokumentation och vilka utredningar som ska göras i de olika delarna av processen. Det finns även angivet ett ansvar för de olika momenten.

Det är framför allt undervisande lärare som uppmärksammar elevernas stödbehov. Läraren har stöd från arbetslaget, skolans elevhälsoteam samt rektor i arbetet med att utveckla stödet för eleverna. Det genomförs årligen olika screeningtester i svenska och matematik i olika årskurser. Genomförande av screeningtesterna sker enligt ett årsschema som gäller inom hela kommunen.

Om läraren upptäcker att en elev riskerar att inte nå målen eller är i behov av stöd ska det genomföras extra anpassning inom ramen för undervisningen. Den extra anpassningen ska dokumenteras och utfallet analyseras. På sikt kan dokumentationen ligga till grund för ytterligare utredningar och ett åtgärdsprogram om sådant behöver utformas. Det finns även mallar för utredningarna som ska genomföras i anslutning till åtgärdsprogrammet.

2.2.1. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet *Finns det fungerande rutiner för hur elevernas behov av stöd ska uppmärksammas och utredas* är delvis uppfyllt.

Vi konstaterar att det vid granskningstillfället finns rutiner, stöd för dokumentation och en processbeskrivning. Enligt de intervjuade är dessa delar kända av personalen och att de används. Vår bedömning av detta kontrollområden utvecklas under 2.4.1 där vi bland annat granskat dokumentationen i elevärenden.

2.3. Rutiner för överlämningar

Det finns en generell arbetsordning för mottagande från förskolan som gäller inom kommunen. Det finns vissa variationer men de övergripande dragen är de samma. Mottagande utgörs av studiebesök på skolan, utbyte mellan personalen samt överlämning av skriftlig och muntlig information angående barnens behov och förutsättningar. Överlämningen av information föregås av en förfrågan till föräldrarna om att överlämningen får ske.

Det finns rutiner och arbetsordning för övergångar mellan stadierna inom rektorsområdena och inom skolorna. Dessa är inte skriftliga utan i form av förfaranden som personalen är vana vid. De intervjuade rektorererna och elevhälsan anser att det fungerar tillfredsställande. Det finns variationer mellan rektorsområdena och skolorna. Övergångarna handlar generellt om att information och dokumentation överlämnas till mottagande skola eller årskurs. Lärarna har utbyten och elevernas behov och förutsättningar kommu-

niceras. Överlämningarna inom grundskolan stöds av den dokumentationen som följer eleverna genom hela skolgången. Det finns fyra system för hanteringen av information och dokumentation:

- Unikum (webbaserat system) för dokumentation av bedömning samt kommunikation mellan skola och hem.
- Pappersdokumentation i anslutning till stödprocesserna samt åtgärdsprogram med tillhörande utredningar och underlag
- Elevhälsans journalsystem
- Betygssystemet

Förfarandet underlättas av att de flesta eleverna stannar inom samma rektorsområde under sin tid i grundskolan.

Rektorerna och representanterna för elevhälsan uttrycker en oro kring övergångarna från grundskolan till gymnasieskolan. I och med att eleverna väljer gymnasieskola på olika orter och med olika huvudman finns det en risk att överlämningar inte genomförs fullt. Det innebär att dokumentation och information om elevernas behov och förutsättningar inte överförs till gymnasieskolorna.

2.3.1. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet *Finns det fungerande rutiner för överlämning mellan olika skolår och skolor* är uppfyllt inom ramen för grundskolan.

Vi konstaterar att det finns rutiner. De är inte skriftliga och inte enhetliga för hela kommunen. Överlämningarna omfattar överföring av elevdokumentation under skolgången. Detta underlättas då studieresultat och elevhälsans journalsystem hanteras elektroniskt.

I samband med granskningen har vi noterat att det finns brister i överlämningen till gymnasieskolan.

2.4. Insatser utifrån de identifierade behoven?

Rektorer och elevhälsan anser att de lyckas väl med att kartlägga elevernas behov och förutsättningar och på så sätt utforma stödet därefter. Det förs regelbundna samtal inom skolorna om relationen mellan vad eleven behöver och vad skolan kan ge för stöd. Enligt elevhälsans representanter och vissa rektorer förekommer det att skolorna inte kan ge stöd till elever fullt ut i den utsträckning som är önskvärt.

De intervjuade anser att elevhälsans tillgänglighet är god på de större skolorna. På de mindre skolorna är tillgången inte lika omfattande. Tillfälliga förändringar i ökat stödbehov på dessa skolor hanteras genom en flexibel elevhälsa och stödorganisation.

Vi har erhållit sammanlagt tolv elevärenden, varav ett har exkluderats från denna sammanställning då det endast funnits en kort summerande beskrivning av ärendet utan tillhörande dokumentation. Elevärendena handlar om elever som lämnat årskurs 9 läsåret 2014/15 med betyget F i minst ett ämne.

Inledningsvis har vi gått igenom ärendena och granskat hur kompletta de är i förhållande till den processbeskrivning med tillhörande bilagor som upprättats för elevens utveckling mot målen. Vi är medvetna om att processbeskrivningen med tillhörande mallar har fun-

nits sedan omkring 2010 och att den blev fullt ut implementerad på samtliga skolor under de senaste åren. Vi har utgått från den nuvarande processen och mallarna i vår granskning och hänvisar till dessa i ärendegranskningen. Även om processen och mallarna inte fanns tidigare har kravet på dokumentation av stödarbetet, till exempel åtgärdsprogram, utredningar och beslut, funnits under flera år. Vi har utgått från den nuvarande processen och mallarna i matrisen då vi anser att de uppfyller kraven som finns sedan tidigare. Eftersom processen för att utvärdera och dokumentera elevernas behov av särskilt stöd har utvecklats och anpassats successivt (exempelvis till ändringen i skollagen om extra anpassningar inom ramen för ordinär undervisning) är det inte säkert att vissa av dokumenten (framförallt bilaga 1, dokumentation av stödinsatser och pedagogisk kartläggning) har tillämpats för alla elever.

Resultatet av vår granskning framgår av tabellen på nästföljande sida. Det datum då eleven anges som aktuell för första gången avser datumet på den tidigaste handlingen i respektive ärende. I flera fall kan elevernas problematik ha uppmärksammats tidigare i såväl förskolan som i kontakt med primärvården.

Samtliga elever i de granskade ärendena hade åtgärdsprogram som var upprättade. Matrisen är en kartläggning över de dokument som ska finnas i anslutning till åtgärdsprogrammen och arbetet med stöd. Markeringen E/T innebär att dokument för det aktuella elevärendet.

Ärende	Eleven aktuell första gången	Anmälan till EVT har gjorts	Extra anpassningar har inrättats enligt bil 1 (gäller från 1 juli 2014)	Extra anpassningar har följts upp	Utredningar	Anmälan om behov av särskilt stöd finns enligt bil 2	Beslut om upprättande av åtgärdsprogram finns enligt bil 3	Uppföljning av åtgärdsprogram har gjorts enligt bil 5	Beslut om upprättande av åtgärdsprogram föregås av utredning eller elevkonferens?
Elev 1	2007-04-17	Ja	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
Elev 2	2013-03-27	Ja	E/T	E/T	Ja	E/T	E/T	Ja	Ja
Elev 3	2013-04-30	Ja	E/T	E/T	Ja	E/T	E/T	E/T	E/T
Elev 4	September 2013	Ja	E/T	E/T	Ja	E/T	E/T	E/T	Ja
Elev 5	2009-05-26	Ja	Ja	E/T	Ja	E/T	E/T	Ja	Ja
Elev 6	2007-09-03	Ja	E/T	E/T	Ja	E/T	E/T	Ja	Ja
Elev 7	Hösten 2014	Ja	Ja	Ja	Nej	E/T	E/T	E/T	E/T
Elev 8	Våren 2006	Ja	E/T	E/T	Ja	E/T	E/T	Ja	Ja
Elev 9	Våren 2013	Ja	E/T	E/T	Ja	E/T	E/T	Ja	Ja
Elev 10	Våren 2014	Ja	E/T (har ej erhållits)	E/T	Ja	E/T	E/T	E/T	E/T
Elev 11	2006-06-12	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja

Av de ärenden vi har granskas framgår att det har funnits ett eller flera åtgärdsprogram i åtta ärenden. Av tabellen framgår att bilaga 2 (anmälan om behov av särskilt stöd) inte har funnits för något ärende och att bilaga 3 (beslut om upprättande av åtgärdsprogram) har förekommit för ett fall. Uppföljning av åtgärdsprogrammet (bilaga 5) har förekommit i tre av åtta fall. Av dokumentationen på blanketterna kan det vara svårt att utläsa om uppföljningen resulterar i att åtgärderna justeras eller avslutas. I ett fall (elev 9) förefaller det som att uppföljning av pågående stödinsatser och beslut om nya insatser har skett genom återkommande elevkonferenser, där eleven medverkat i varierande utsträckning.

Det framgår i flera ärenden att arbetet med behov av stöd inte är en process som följer ett visst bestämt mönster. Lärare, rektorer, elevhälsan och annan inblandad personal arbetar ibland enligt en given process och ibland tas olika "genvägar".

De insatser som vidtas för att tillgodose elevernas behov av anpassningar och stöd varierar till karaktär och omfattning. De inkluderar såväl användning av olika hjälpmedel, förändringar i studiesituationen (exempelvis mindre grupper, "studioverksamhet", muntliga prov istället för skriftliga så långt som möjligt) som anpassad studietakt (antingen genom att exkludera ämnen eller som i ett fall att justera undervisningstiden). En återkommande iakttagelse är att de analyser och förslag till åtgärder som framkommer i de utredningar som görs inte kommenteras eller lyfts in i åtgärdsprogrammen i någon större utsträckning.

Det förekommer att vissa stödåtgärderna åläggs eleven i form av att läsa mer hemma eller arbeta med uppgifter över sommarlovet.

2.4.1. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet *Vidtar skolorna ändamålsenliga insatser utifrån de identifierade behoven* är delvis uppfyllt.

Vi konstaterar, utifrån de granskade elevärendena, att de elever som behöver stöd får stöd i olika former. Vi anser att stödet till viss del utformas utifrån elevens behov. Det förekommer i vissa ärenden generella åtgärder samt att utförandet av stödet åläggs eleven i stor utsträckning. Det är förfaranden som inte är i enlighet med de allmänna råden. Vi rekommenderar att arbetet med stödet utvecklas för att tydligare kopplas till elevens behov och skolans ansvar.

Vi kan utifrån de granskade ärendena konstatera att formalia och dokumentationen brister i vissa av dessa ärenden. Antingen har vi inte fått samtliga dokumentation eller så saknas det dokumentation. Även om det handlar om elevärenden som har pågått under flera år bör nya rutiner och dokumentationsstöd användas då detta är elever som lämnade grundskolan läsåret 2014/15. Vi anser att svårigheten med att följa skolans insatser för eleverna genom dokumentation är bekymmersam då det därmed saknas underlag för uppföljning, utvärderingar och analyser över tid. Det finns vid granskningstillfället en tydlig processbeskrivning med tillhörande dokumentationsstöd. Vi rekommenderar att dessa ytterligare implementeras hos lärare och rektorer.

2.5. Rutiner för uppföljning insatserna

Uppföljningen av stödinsatser och åtgärdsprogram ska framför allt följas upp och utvärderas på individnivå. För ett mer omfattande och övergripande lärande och utveckling kan även uppföljningen och utvärderingen ske på skolnivå och förvaltningsnivå.

I processbeskrivningen av skolans stöd för elevens utveckling mot målen finns det stöd och anvisningar med tillhörande blanketter för hur uppföljning och utvärdering ska genomföras. Extra anpassning och åtgärdsprogram ska följas upp och det ska göras en analys av genomförda insatser. I åtgärdsprogrammen ska det anges hur åtgärdernas ska utvärderas. Vidare finns det utrymme i programmet och stödande frågeställningar vid själva uppföljningen och utvärderingen. De intervjuade rektorer och elevhälsan anser att uppföljningen fungerar i de flesta sammanhang. Det kan förekomma att uppföljningen är otillräcklig när åtgärderna ger önskat resultat och åtgärdsprogrammet inte avslutas som det är tänkt. När åtgärder och insatser inte ger önskade effekter behöver åtgärdsprogrammet utvecklas vidare vilket och då noteras uppföljning av åtgärderna för att kunna förändra insatserna.

De intervjuade rektorerna anser att den övergripande analysen av skolans åtgärdsprogram och stödinsatser kan utvecklas. På någon skola är det specialpedagogen som genomför denna övergripande analys men det sker inte systematiskt.

I kvalitetsredovisningen för 2015 redogörs för årets verksamhet och flera resultat i grundskolan presenteras. I redovisningen framgår att elever i behov av stöd ökar. Grunden för uttalandet är rektorsområdenas kvalitetsredovisningar där det framgår att det finns en upplevelse att barns behov av särskilt stöd ökar. Det anges vidare att det finns ett stort behov av Svenska som andra språk, modersmålsundervisning och studiehandledning i verksamheten. Vidare gör förvaltningen en analys över det stör som ges till de elever som har låga resultat på de nationella proven och det konstateras att kvaliteten på detta stöd ska analyseras djupare.

2.5.1. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet *Finns det fungerade rutiner för uppföljning av de gjorda insatserna* är delvis uppfyllt.

I mallen för åtgärdsprogram används begreppen uppföljning och utvärdering i ett nästan synonymt sammanhang. Skolverket är tydliga med att detta är två begrepp med olika innebörd. Med uppföljning avses den ansvariga personalens kontinuerliga arbete med att följa upp åtgärderna i vardagen. Varje person som ansvarar för en åtgärd ser då till att det som är bestämt verkligen genomförs, och bedömer fortlöpande om det egna arbetssättet är effektivt eller om det måste förändras för att eleven ska ges förutsättningar att utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen eller mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. En utvärdering av åtgärderna är en mer systematisk analys och helhetsbedömning som den ansvariga personalen gör av hur åtgärderna har fungerat. Vid en inplanerad tidpunkt gör skolan en utvärdering av åtgärdsprogrammet.

Vi rekommenderar att användningen av begreppen och förfarandet vid uppföljning och utvärdering förtydligas. Det är relevant att skillnaden mellan begreppen blir tydlig för personalen och att det genomförs både uppföljning och utvärderingar. Vi anser att upp-

följningen kan kompletteras med övergripande utvärdering av insatserna och för skolornas totala insatser som kan ligga till grund för utveckling.

2.6. Kommunstyrelsens uppföljning

I kommunstyrelsens protokoll för år 2015 framgår att det har varit två beslutsärenden gällande grundskolan:

- Interkommunala ersättningen och bidrag till fristående skolor
- Uppföljning genom årsredovisningen och delårsbokslutet. I ärendet noteras skillnader mellan skolorna och brister i resultaten. Det redovisas inga beslut om åtgärder.

I protokollen från utskottet barn- och ungdom för år 2015 framgår att det finns en stående punkt i dagordningen med information från produktionen. Det är utbildningschefen som är föredragande med stöd av berörda tjänstemän. Vid informationen 2015-04-08 gavs en nulägesbild av skolans organisation och utmaningar. Vid informationen 2015-05-12 anges att Öppna jämförelsen från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) visar på låga resultat för år 2015. I protokoll anges att kommunen har haft detta i ca 5 års tid. Informationen läggs till handlingarna.

Vid mötet 2015-10-06 presenterar utbildningschefen en långsiktig strategi som tagits fram med tjänstemän och politiker. Utskottet beslutar att information läggs till handlingarna. Strategin omfattar bland annat:

- ändrade arbetsuppgifter för utvecklingsledaren med utökat personalansvar inom grundskolan
- samordnartjänst för barn med särskilda behov
- gemensam resurs för arbetet med "Metoder i vardagen"
- förslag om att utreda skolor med mindre än 50 elever
- inga områdesförändringar

Under år 2015 har utskottet erhållit regelbunden rapportering gällande Skolinspektionens tillsyn, utfallet av tillsynen samt arbetet med att åtgärda de områden som pekades ut som bristfälliga av Skolinspektionen. Vidare får utskottet ekonomiskt uppföljning under året.

För år 2015 har utskottet för barn och ungdom erhållit en kvalitetsredovisning som redogör för verksamheternas resultat och förutsättningar. Kvalitetsredovisningen har även kommit kommunstyrelsen till del. Redovisningen omfattar även analyser som bygger statistiken och inlämnade kvalitetsredovisningar från rektorsområdena. Det redovisas en bedömd måluppfyllelse i relation till kommunens balanserade styrkort. För grundskolan redovisas avslutningsvis vilka åtgärder som kommer att vidtas under kommande år för att åtgärda de områden som inte bedöms vara i tillfredställande nivå.

Enligt förvaltningsledningen är det framför allt kvalitetsredovisningen som rapporteras till utskottet och styrelsen i fråga om elevernas resultat.

Till följd av Skolinspektionens tillsyn och kritiken som framfördes vid den har ett övergripande utvecklingsarbete av det systematiskt kvalitetsarbete startat under hösten 2015. Arbetet har fått stöd av både SKL och Skolinspektionen. Förvaltningsledningen anser att

utvecklingsarbetet bland annat omfattar en tydlig styrning och ledning av verksamheten samt regelbunden rapportering till huvudmannen.

2.6.1. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet *Följer kommunstyrelsen upp resultat och analys avseende kunskapsmålen i grundskolan* delvis är uppfyllt.

Utskotten ska enligt kommunstyrelsens reglemente stå för beredning och verkställighet av de områden som har tilldelats dem. Huvudmannens främsta uppgift enligt skollagen är att skapa förutsättningar för utbildningsverksamheten. I Tierps kommun åvilar detta ansvar kommunstyrelsen då det inte finns någon barn- och utbildningsnämnd eller liknande församling. Vi anser att ett beredande utskott med delegation för verkställighet inte kan likställas med en sådan nämnd. Med stöd av iakttagelserna i denna granskning konstaterar vi att utskottet får information och hanterar flera frågor inom grundskolan. Samtidigt anser vi att mycket information stannar i utskottet utan att det når kommunstyrelsen.

3. Bedömningar

3.1. Bedömningar mot kontrollmål

Kontrollmål	Kommentar
Finns det fungerande rutiner för hur elevernas behov av stöd ska uppmärksammas och utredas?	Delvis uppfyllt Det finns rutiner och stödjande material för att arbeta med elever i behov av stöd. Vi kan utifrån dokumentationen i de granskade elevärendena se att dessa rutiner och stödmaterial inte använts fullt ut.
Finns det fungerande rutiner för överlämning mellan olika skolår och skolor?	Uppfyllt Överlämningarna följer lokala rutiner och stöds av en elektronisk dokumentation som följer eleverna.
Vidtar skolorna ändamålsenliga insatser utifrån de identifierade behoven?	Delvis uppfyllt Vi konstaterar att elever i behov av stöd får stöd. Det finns vissa brister i vilket stöd som ges samt hur arbetet dokumenteras.
Finns det fungerade rutiner för uppföljning av de gjorda insatserna?	Delvis uppfyllt Det finns dokument och rutiner för uppföljning av åtgärder för eleverna. Vi anser att uppföljningen kan kompletteras med övergripande utvärdering av insatserna och för skolornas totala insatser som kan ligga till grund för utveckling.
Följer kommunstyrelsen upp resultat och analys avseende kunskapsmålen i grundskolan?	Delvis uppfyllt Vi anser att rapporteringen till kommunstyrelsen inte är tillräcklig. Ärende och information rörande grundskolan hanteras i utskottet barn- och ungdom och informationen når inte kommunstyrelsen i tillräcklig utsträckning.

3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte helt säkerställer att grundskolornas arbete, med elever i behov av stöd och särskilt stöd, är ändamålsenligt.

Vår bedömning grundar sig på bedömningen för respektive kontrollmål. Vi vill i sammanhanget framföra att vi har noterat att grundskolorna har varierande resultat mellan sig samt att det är generellt låga resultat i skolan med viss variation över tid i fråga om elevernas måluppfyllelse i ämnena. Det är en relativt hög andel elever som de senaste åren inte har nått kunskapskraven i samtliga ämnen. Samtidigt ser vi i granskningen att det

finns förutsättningar att identifiera dessa elever samt processer som stöder skolornas arbete med stöd och åtgärdsprogram. Vidare finns det kompetens inom elevhälsan och hos rektorerna att arbeta med dessa områden. Vi ser vidare att huvudmannens ansvarsfördelning är otydlig samt att uppföljning och beslut om åtgärder på övergripande nivå i stora delar vilar på tjänstemännen. Det finns även utrymme att utveckla stödet till eleverna med en tydligare utgångspunkt i elevernas behov och förutsättningar.

3.3. Rekommendationer

Utveckla uppföljningen av åtgärder och insatser för elever i behov av stöd. Genom övergripande analyser på enhets- och områdesnivå kan rektorer och ledningen för rektorsområdena få en generell uppfattning om det stöd som verksamhet ger till eleverna. Detta kan utgöra underlag för utveckling av stödet.

Vidare bör kommunstyrelsen få en mer regelbunden och systematisk rapportering av verksamheten i grundskolan.

2016-03-29

Roger Burström
Uppdragsledare

Viktor Prytz
Projektledare